

Praha, 17. října 2007

Posudek na bakalářskou práci Alexandry Soukupové: *České ženy na Korfu*

Hodnocení: 29 bodů

Komentář:

Předkládanou bakalářskou práci Alexandry Soukupové na téma genderové (sebe)reflexe českých žen provdaných na řecký ostrov Korfu celkově hodnotím jako průměrnou. Práce se vyznačuje zejména jistou kolísavou kvalitou. Na straně jedné je to práce výborně napsaná a velmi čtivá, formulačně vyzrálá a argumentačně přesvědčivá, doplněná o všechny detailně přepsané rozhovory. Na straně druhé se jedná o práci teoreticky mělkou, opřenou o nedostatečné množství odborné literatury a analyticky spíše intuitivní a zobecňující (což se samozřejmě nijak nevyklučuje s přesvědčivostí argumentů, někdy spíše naopak). V určitých aspektech je tato práce velmi přínosná, s velkým potenciálem, a to zejména v oblasti analýzy samotných rozhovorů, které se podle mého názoru daly „vytěžit“ daleko více.

Jako vedoucí práce se zaměřím nejprve na přednosti a pozitivní aspekty předkládané práce, poté zhodnotím její nedostatky a limity. Jedním z nejpozitivnějších aspektů práce, který, myslím, osloví každého čtenáře či čtenářku, je stylistická vyzrálost a formulační schopnosti autorky. Práce se nesmírně dobře čte, autorka píše poutavým a zajímavým způsobem a nebojí se do práce začlenit i sebekritické a sebereflexivní momenty, které jsou zejména pro práce etnografického typu velmi důležité. Dá se říci, že tyto reflektované momenty „předsudků“ (str. 6), s nimiž autorka do procesu empirického výzkumu své práce vstupovala a jež v úvodu své práce kriticky přehodnocuje, fungují jako určitá hypotéza práce, kterou autorka svým výzkumem a následnou analýzou prokázala jako nepotvrzenou. Velmi silným momentem práce jsou také přepsané rozhovory, které autorka zařadila jako přílohu své práce (podíl samotné práce a přepsaných rozhovorů v rámci délky předložené práce je dokonce 1:2). Na rozdíl od mnoha jiných bakalářských prací, které také pracují s rozhovory či různými terénními výzkumy, jež ale do samotné práce nezahrnou, jsou tak veškeré autorčiny otázky, odpovědi respondentek i analýzy plně dohledatelné. Pokud by se také autorka rozhodla svou práci nějakým způsobem dále rozvíjet, rozhovory jistě mohou sloužit jako dobrý podklad pro pozdější, i modifikovanou, analýzu. K velkým kladům práce, který samozřejmě není nijak vidět, patří také schopnost samostatné práce autorky. Jak autorka uvádí v úvodu své práce, většina práce vznikla v době, kdy autorka již žila trvale v Řecku a práci tak psala převážně samostatně, s minimální konzultační podporou (zprvu byla naše konzultační spolupráce ohledně metodologie a struktury práce velmi intenzivní, zpracovávání práce již ale autorka prováděla sama bez adekvátní zpětné vazby, jednak z důvodu svého pobytu v Řecku, ale hlavně z důvodu mé absence na mateřské dovolené, která jistě ovlivnila celkovou kvalitu práce).

Co se týče struktury a metodologie práce, tak nemám zásadních výhrad. Práce je dobře a jasně strukturovaná, autorka se v průběhu práce této struktury drží a obsah ji logicky podporuje. Metodologie polostrukturovaných rozhovorů, které probíhají ve dvou fázích, a jsou kódované do analyzovaných kategorií jak předem, tak v průběhu práce se sebranými daty, je naprosto v pořádku a autorka prokázala, že s touto metodou dokáže efektivně pracovat. (Mám jen malou technickou poznámku k připraveným okruhům pro první řadu rozhovorů – autorka píše o 10

okruzích otázek, v práci se jich však objevuje pouze 9, a to jak v seznamu otázek/okruhů, tak v samotné analýze odpovědí... str. 26-42).

Samotné zpracování sebraných dat i následná analýza je podle mého názoru na velmi dobré úrovni. Zároveň ale musím podotknout, že si myslím, že tato dobrá kvalita zpracování je spíše dílem obecného intelektuálního rozhledu a analytických schopností autorky, než opravdu hloubkově analytických závěrů založených na dobré znalosti odborné literatury v oblasti genderové problematiky. Jinými slovy, analytická (empirická) část této práce je do velké míry spíše intuitivní, i když velmi přesvědčivé, povahy. Čtenář, který není nutně seznámen s genderově zaměřenou literaturou a problematikou, v textu příliš mnoho odkazů na argumenty či autory/autorky, které tvořily kostru pro vytváření argumentů a závěrů v analytické části práce, nenajde. Touto kritickou poznámkou se zároveň dostávám do druhé části svého posudku, který hodnotí zejména nedostatky a limity práce.

Výborná kontextuální pasáž o socio-kulturním a historickém kontextu ostrova Korfu, kde autorka demonstruje své znalosti sociálního a kulturního prostředí, je zároveň jednou z nejproblematictějších aspektů práce, neboť je autorkou představena jako pasáž teoretická. Zde dochází k fundamentálnímu rozporu, o „teoretickém“ rozboru či rámci práce v této pasáži nemůže být ani řeč. Autorka se sice snaží propojit kontextuální a empirické části prostřednictvím zamýšlení se nad momenty historie a sociální struktury, „které mohly mít vliv na odlišný vývoj pohlavně-genderového systému korfuské a řecké společnosti“ (str. 10, 13 a 20-23), nicméně jako teoretizace tématu či hlavní výzkumné otázky práce je to naprosto nedostatečné. Stejně kriticky je nutno pohlédnout i na představení hlavních analytických konceptů, tj. konceptů „genderové identity“, „pohlavně-genderového systému společnosti“ a „genderových stereotypů“ (str. 7-8), které jsou doslova odbyty každý jedním obecným odstavcem (genderové stereotypy dokonce pouze jednou větou). Tyto koncepty jsou přitom naprosto stěžejními stavebními kameny práce. Autorka je také představuje faktograficky, jako pragmatické definice pojmů, aniž by je dala do souvislostí genderových debat nebo představila alespoň několik stěžejních pozic, které ukazují různé pojmání těchto konceptů. Jako u většiny dalších analytických kategorií a konceptů v sociálních vědách, i zde samozřejmě existují různé teoretické postoje a názory na věc, rozhodně proto není možné tyto koncepty představit jako dané a neměnné. Autorka by se samozřejmě měla zařadit do těchto diskusí, prokázat, že o nich ví a je jí jasné, že i její využití těchto kategorií a vytváření vlastních závěrů na nich založených do velké míry souvisí s tím, jaké definice a výchozí pozice zvolí. Je celkem logické, že mnoho závěrů a argumentů, které autorka ve své práci nabízí, je pak velmi obecných, někdy až nebezpečně zobecňujících povahy. Tato nedostatečnost a problematičnost práce se asi nejvíce odráží v seznamu použité literatury na konci práce, který je zcela minimální a na hranici obhajitelnosti.

Celkově se tedy jedná o průměrně zpracovanou, zato velmi dobře napsanou a čtivou bakalářskou práci. Práce se vyznačuje dobrou strukturou, jasnou metodologií a dobře zvládnutým empirickým výzkumem. Autorka úspěšně demonstruje znalost socio-kulturního kontextu i schopnost samostatného empirického výzkumu. Práce je slabší až slabá hlavně v rovině teoretické, z čehož plynou i limity pro samotné analytické zpracování. Představení relevantní odborné literatury a doklad o orientaci v dané (tj. genderové) problematice jsou pak nedostatečné.

Celkově tedy navrhuji jako výchozí hodnocení pro obhajobu hranici kolem 28 až 30 bodů.

Věra Sokolová, Ph.D.
odborná asistentka Katedry genderových studií FHS UK
Vedoucí práce